

Bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs Saxion Hogeschool

*Verlag van de beperkte opleidingsbeoordeling
15 en 16 maart 2021*

Colofon

Instelling en opleiding

Saxion Hogeschool

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: positief

Opleiding: Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Locatie: Enschede en Deventer

Variant: Voltijd en deeltijd

Actuele leerroutes, locaties en varianten:

- Voltijd op locatie Enschede en Deventer
- Deeltijd op locatie Deventer ⁽¹⁾
- Voltijd Academische Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Overige leerroutes, locaties en varianten ⁽²⁾:

- De oude deeltijdse variant op locatie Deventer (reguliere 4-jarige route en de 2-jarige verkorte route)
- De oude deeltijdse variant op locatie Enschede

Croho-nummer: 34808

Visitatiecommissie

drs. G.M. (Mariëlle) Klerks, voorzitter

dr. M. (Miranda) Timmermans, deskundige

drs. J. (Jochem) van der Padt, deskundige

M. (Marco) Bakboord, student-lid

drs. A.N. (Astrid) Koster, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan en goedgekeurd door de NVAO.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

¹ Deze variant kent een reguliere route (4 jaar) en een verkorte variant van 2 jaar (alleen voor hbo- of wo-afgestudeerden).

² De instroom in de overige leerroutes en varianten is stopgezet. Daarmee bevinden de hier genoemde leerroutes en varianten zich in de uitfaseringsfase.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	6
1. Beoogde leerresultaten	8
2. Onderwijsleeromgeving	11
3. Toetsing	18
4. Gerealiseerde leerresultaten	22
Bijlagen	25
Bijlage 1 Visitatiecommissie	26
Bijlage 2 Bezoekprogramma	27
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	28

Samenvatting

Op 15 en 16 maart 2021 is de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs van Saxion Hogeschool (locaties Deventer en Enschede) gevisiteerd door een commissie van AeQui. De fusie tussen Edith Stein en Saxion Hogeschool in 2015 heeft geleid tot zowel een onderwijsaanbod aan de locaties Deventer en Enschede als een gemeenschappelijk aanbod. Het totaaloordeel van de commissie is **positief**.

Beoogde leerresultaten

De doelstelling van de Opleiding tot leraar Basisonderwijs (pabo) van Saxion Hogeschool is om leraren Basisonderwijs op te leiden, die als onderwijsprofessionals bevlogen zijn voor het onderwijs, die onderzoekend, veerkrachtig en creatief in zijn werk staan en zich voortdurend willen blijven ontwikkelen. De opleiding werkt op herkenbare wijze vanuit de kernwaarden en kenmerkt zich daarnaast door vier accenten. Het beroepsprofiel en het beroepsbeeld zijn ontleend aan het landelijke beroepsprofiel en, gezien de historie van de opleiding, nog per locatie op eigen wijze, maar herkenbaar uitgewerkt. Voor de nieuwe, gemeenschappelijke deeltijdvariant is inmiddels samen met het werkveld een nieuw gemeenschappelijk en goed geactualiseerd beroepsbeeld uitgewerkt. De opleiding zou haar profiel kunnen versterken door bij de verdere herziening van de voltijdse opleiding systematisch uit te gaan van dit nieuwe, geactualiseerde beroepsbeeld. Daarbij zou zij haar visie op het opleiden van leerkrachten nog verder kunnen uitwerken en daarbij haar visie op de rol van onderzoek(end) vermogen meer expliciet kunnen meenemen. Tevens kan overwogen worden om het beroepsbeeld nog verder uit te werken naar verschillende doelgroepen. De landelijke bekwaamheidseisen heeft de opleiding vertaald in beoogde leerresultaten en thema's. Voor de nieuwe deeltijdse variant werkt de opleiding met leeruitkomsten. De beoogde leerresultaten en leeruitkomsten zijn passend voor het bachelorniveau en zijn voldoende beroepsbericht. Samen Opleiden is krachtig vormgegeven middels meerdere partnerschappen het werkveld. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft de programma's van beide locaties bestudeerd. De verschillende varianten en

opleidingsroutes kennen elk hun eigen, logische opbouw en vormgeving. De inhoud van de programma's is afgeleid van de beroepsbeelden en er is actief contact met het werkveld geweest om het programma en de beroepsbeelden inhoudelijk in te vullen. Er is sprake van een goede integratie van theorie en praktijk doordat het Samen opleiden als een huis staat. Onderzoeksvaardigheden krijgen ruim aandacht binnen de opleiding. De aandacht voor onderzoekend vermogen kan in het programma nog meer expliciet gemaakt worden en nog verder worden uitgewerkt en verdiept. Ook kan in samenwerking met het werkveld in de opleiding nog meer aandacht worden geschonken aan een brede, gevarieerde beroepsoriëntatie. De opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise op het gebied van de (school)praktijk, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsing, didactiek en onderzoeksvaardigheden. Docenten zijn als lerarenopleiders betrokken bij hun studenten en geven hen veel persoonlijke aandacht. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Toetsing

Het toetsprogramma van de opleiding is zorgvuldig opgebouwd. Sinds de vorige visitatie vindt de toetsing meer geïntegreerd plaats. De ontwikkelingsgerichte toetsen sluiten aan bij de leerdoelen en laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien. De opleiding treft tevens goede maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De navolgbaarheid en de kwaliteit van de onderbouwing van beoordelingen van de eindstage en het afstudeeronderzoek kan nog worden verbeterd. Daarnaast zou geïnvesteerd kunnen worden in meer eenheid in de beoordeling van deze beide eindwerken. De toetscommissie en de examencommissie geven op adequate wijze invulling aan hun taak om de

kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerfase van de opleiding bestaat uit een lio- of eindstage, een afstudeeronderzoek en een eindpresentatie. In Deventer wordt dit het eindgesprek genoemd, in Enschede het eindassessment. De opzet is passend voor het eindniveau van deze bacheloropleiding en de reikwijdte van de (school)praktijk kan door studenten in voldoende mate worden bereikt. De eindwerken getuigen van het bachelorniveau. Daarbij merkt de commissie op dat de afstudeeronderzoeken regelmatig van een hoog niveau zijn. De beoordelingen van de eindwerken komen overeen met de kwaliteit van het werk. Ook ontvangen studenten adequate feedback. De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel en actief geborgd. Afgestudeerden voldoen aan de wensen van het beroepenveld en de opleiding en het werkveld hebben gezamenlijk een goed traject met begeleiding ingericht voor startende docenten. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende suggesties ter overweging:

- Overweeg om het nieuwe, geactualiseerde beroepsbeeld voor het nieuwe deeltijdse curriculum ook als uitgangspunt voor het nieuwe voltijdse curriculum te gebruiken. Door voor alle

curricula hetzelfde beroepsbeeld te hanteren is het makkelijker te garanderen dat alle betrokkenen hetzelfde beeld hebben van het opleiden van leerkrachten. Besteed daarnaast bij de verdere ontwikkeling van het beroepsbeeld en de uitwerking daarvan in de opleiding verder nog meer aandacht aan de visie op het opleiden van goede leerkrachten en neem daarin ook de rol van onderzoek(end vermogen) mee. Overweeg tot slot om het beroepsbeeld nog uit te werken naar diverse studentprofielen.

- Formuleer expliciet op welke wijze onderzoek voorkomt in het programma van de opleiding en maak daarbij meer onderscheid tussen de onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding/onderzoekend vermogen;
- Zorg ervoor dat de leeruitkomsten correct geformuleerd en gebruikt worden. Blijf in dit licht ook betrokken bij de maatschappelijke beweging van het flexibiliseren van opleidingen;
- Creëer nog meer synergie tussen de beide locaties;
- Probeer voor de stage en het afstudeeronderzoek het aantal beoordelingsformulieren terug te brengen om meer eenheid te brengen in de beoordelingssystematiek en investeer daarbij in de ontwikkeling van eenduidige beoordelingsformulieren. Zie met het oog op de navolgbaarheid bij de beoordelingen van zowel de stage als het afstudeeronderzoek toe op de mate en kwaliteit van de onderbouwing van het oordeel;
- Laat de examencommissie nu al meedenken over het nieuw te ontwikkelen toetsplan en de EVC-procedure.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een **positief advies** inzake accreditatie van de bacheloropleiding Opleiding tot leraar Basisonderwijs van Saxion Hogeschool.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, juni 2021

drs. G.M. (Mariëlle) Klerks
Voorzitter

drs. A.N. (Astrid) Koster
Secretaris

Inleiding

De hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs (OLB) van Saxion Hogeschool leidt leraren Basisonderwijs op.

De instelling

De Opleiding tot leraar Basisonderwijs (pabo) van Saxion maakt deel uit van de Academie Pedagogiek en Onderwijs (APO), een van de 13 academies binnen Saxion. Behalve aan de pabo biedt de APO ook onderdak aan de tweedegraadsleraaropleidingen van Saxion Next, twee masteropleidingen (Leren & Innoveren en Educational Leadership) en een Ad Pedagogisch Educatief Professionaal. Ook maken een afdeling Onderwijs en Onderzoek transfer en vier lectoraten, te weten Gedrag en Leerproblemen, Vernieuwingsonderwijs, Wetenschap en Techniek in het onderwijs en Innovatief en Effectief onderwijs deel uit van de academie.

De opleiding

In 2015 fuseerde de pabo van Hogeschool Edith Stein met de pabo van Saxion (locatie Deventer) en verhuisde de opleiding van Hengelo naar de Saxioncampus in Enschede. Ten tijde van de fusie had elke locatie een eigen deeltijdopleiding. De opleiding heeft de keuze gemaakt om het pabo-curriculum, zoals dat aangeboden werd op beide locaties, te laten bestaan en op termijn toe te werken naar een gezamenlijk curriculum. Dit heeft geleid tot zowel een onderwijsaanbod aan de locaties als een gemeenschappelijk aanbod.

Vanwege de omvang besloot de opleiding de deeltijdse opleiding vanaf studiejaar 2018/2019 op één locatie aan te bieden; namelijk Deventer. In studiejaar 2018/2019 is het vernieuwde deeltijdcurriculum van start gegaan. Momenteel werkt de opleiding aan de verdere vernieuwing van het voltijdse curriculum. De start van het vernieuwde jaar 1 zal plaatsvinden in studiejaar 2022/2023, waarna de andere jaren volgen.

De visitatie heeft zich gefocust op de actieve locaties en varianten van de opleiding. Dit betrof de volgende (delen van) varianten en leerroutes:

- 1) Locatie Deventer:
 - a. Voltijdse variant: volledig
 - b. Academische PABO Deventer voltijd (hierna te noemen: academische pabo): jaar 2 en jaar 3
 - c. Oude deeltijdse variant: afstudeerjaar van de vierjarige route
- 2) Locatie Enschede:
 - a. Voltijdse variant: volledig
 - b. Oude deeltijdse variant: het afstudeerjaar van de tweejarige en vierjarige route
- 3) Gezamenlijk aanbod:
 - a. Nieuwe deeltijdse variant: tweejarige en vierjarige route.

De opleiding wordt in de Nederlandse taal aangeboden.

De visitatie

Saxion Hogeschool heeft aan AeQui opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de opleiding een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld (zie bijlage 1). Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie is uitgevoerd op basis van NVAO-kader 2018, volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. In overleg tussen de opleiding en het panel is besloten de visitatie online uit te voeren.

De commissie heeft zich daarbij expliciet georiënteerd op het cluster waarin deze opleiding geplaatst is. Dit is met het voltallig panel gedaan, tijdens het voorbereidend overleg, en afsluitend bij de oordeelsvorming. De hiertoe benodigde

kennis was aanwezig in (een deel van) het panel; voor de volledigheid verwijzen we naar de panelaanvraag waarmee NVAO instemde.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; het panel heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Op initiatief van de opleiding gaat een ontwikkelgesprek plaatsvinden. De resultaten van dit ontwikkelgesprek hebben geen invloed op de in dit rapport weergegeven beoordeling.

1. Beoogde leerresultaten

De doelstelling van de Opleiding tot leraar Basisonderwijs (pabo) van Saxion Hogeschool is om leraren Basisonderwijs op te leiden, die als onderwijsprofessionals bevlogen zijn voor het onderwijs, die onderzoekend, veerkrachtig en creatief in zijn werk staan en zich voortdurend willen blijven ontwikkelen. De opleiding werkt op herkenbare wijze vanuit de kernwaarden en kenmerkt zich daarnaast door vier accenten. Het beroepsprofiel en het beroepsbeeld zijn ontleend aan het landelijke beroepsprofiel en, gezien de historie van de opleiding, nog per locatie op eigen wijze, maar herkenbaar uitgewerkt. Voor de nieuwe, gemeenschappelijke deeltijdvariant is inmiddels samen met het werkveld een nieuw gemeenschappelijk en goed geactualiseerd beroepsbeeld uitgewerkt. De opleiding zou haar profiel kunnen versterken door bij de verdere herziening van de voltijdse opleiding systematisch uit te gaan van dit nieuwe, geactualiseerde beroepsbeeld. Daarbij zou zij haar visie op het opleiden van leerkrachten nog verder kunnen uitwerken en daarbij haar visie op de rol van onderzoek(end) vermogen meer expliciet kunnen meenemen. Tevens kan overwogen worden om het beroepsbeeld nog verder uit te werken naar verschillende doelgroepen. De landelijke bekwaamheidseisen heeft de opleiding vertaald in beoogde leerresultaten en thema's. Voor de nieuwe deeltijdse variant werkt de opleiding met leeruitkomsten. De beoogde leerresultaten en leeruitkomsten zijn passend voor het bachelorniveau en zijn voldoende beroepsbericht. Samen Opleiden is krachtig vormgegeven middels meerdere partnerschappen het werkveld. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Bevindingen

De Opleiding tot leraar Basisonderwijs (OLB) stelt zich ten doel om leraren in het primair onderwijs op te leiden. Een leraar Basisonderwijs is een onderwijsprofessional die bevlogen is voor het onderwijs, die onderzoekend, veerkrachtig en creatief in zijn werk staat en zich voortdurend wil blijven ontwikkelen. Tevens is deze leraar een onderwijsprofessional die staat voor de keuzes die hij maakt en het belang van de lerende en de samenleving daarbij vooropstelt. Die zijn keuzes baseert en verantwoordt op basis van up-to-date kennis over de onderwijsinhoud, (digitale) didactiek, pedagogiek, de doelgroep en de eigen praktijkwijsheden en die van anderen. Die zich bewust is van de overtuigingen en overwegingen die zijn gedrag funderen. In de visie van de APO staan drie kernwaarden die richting geven aan het handelen; passie, ondernemen, samen. In de pabocurricula legt de opleiding een accent op een stevige kennisbasis, een onderzoekende houding in relatie tot wetenschap en technologie, internatio-

naliseren en Samen Opleiden met het werkveld. Dit geldt voor alle varianten en locaties.

De Stichting Beroepskwalificaties Lerarenopleidingen (SBL) heeft in samenwerking met het werkveld de bekwaamheidseisen beschreven die elke leraar moet bezitten. Deze bekwaamheidseisen zijn ondergebracht in zeven competenties. Deze set van bekwaamheidseisen heeft de opleiding gekoppeld aan de Dublindescriptoren en vertaald in prestatie-indicatoren voor elke fase van de opleiding. De opleiding heeft het onderwijs zo ingericht dat alle prestatie-indicatoren vaak meerdere keren in een fase van de opleiding aan bod komen. In de loop van de tijd zijn de indicatoren in overleg met het werkveld aangepast en uitgebreid met indicatoren die het onderzoekend vermogen van de student benadrukken. Zowel pabo voltijd (inclusief de academische pabo) als de oude deeltijdopleidingen werken met dezelfde set van indicatoren, het onderwijs en de toetsing zijn daarop ingericht. Er zijn op sommige

punten verschillen in de concrete uitwerking per locatie en variant.

De deeltijdse variant (waarvan het curriculum vernieuwd is in 2018/2019) werkt met de geactualiseerde bekwaamheidseisen, die door de Onderwijscoöperatie ontwikkeld en in 2017 door de minister vastgesteld zijn. Op basis van de bekwaamheidseisen heeft de opleiding vier leeruitkomsten beschreven voor het nieuwe deeltijdse curriculum. Elke leeruitkomst bevat een algemene beschrijving van de inhoud en is gekoppeld aan de Dublin-descriptoren die van toepassing zijn. Vervolgens is voor elke leeruitkomst een set van prestatie-indicatoren beschreven en uitgesplitst naar kennis en kunde.

Internationalisering

In aansluiting op de strategische agenda van Saxion Hogeschool, besteedt de opleiding aandacht aan internationalisering. De opleiding onderbouwt dit doordat we leven in een globaliserende en interculturele samenleving, we werken en leven samen met mensen van verschillende culturele afkomst en anderstaligen en dat gegeven 'kleurt' ook de scholen van de opleiding. De opleiding streeft ernaar leerkrachten op te leiden die goed kunnen functioneren in en een positieve bijdrage kunnen leveren aan een complexe, internationaal georiënteerde samenleving. Leerkrachten hebben te maken met mensen met een niet-Nederlandse achtergrond (leerlingen, ouders, collega's).

Overwegingen

De doelstelling van de Opleiding tot leraar Basisonderwijs heeft de opleiding uitgebreid geformuleerd en de visie van de opleiding sluit bij deze missie aan. De opleiding werkt op herkenbare wijze vanuit de kernwaarden passie, ondernemen, samen, en kenmerkt zich daarnaast door vier accenten: stevige kennisbasis, onderzoekende houding en wetenschap en technologie, internationalisering, Samen Opleiden. Deze vier accenten zijn afgeleid van de (gezien de historie (nog) verschillende) beroepsbeelden van beide locaties en

weerspiegelen gezamenlijk de gedeelde waarden en focuspunten. De commissie herkent deze accenten. Het beroepsbeeld in Deventer is wat uitgebreider dan in Enschede, waar deze holistischer is.

De commissie noemt het positief dat de opleiding voor de nieuwe deeltijdse variant een nieuw gemeenschappelijk en goed geactualiseerd beroepsbeeld heeft ontwikkeld, die door de commissie wordt herkend. De commissie adviseert om ditzelfde beroepsbeeld ook als uitgangspunt te nemen bij de ontwikkeling van de nieuwe voltijdse variant van de opleiding. Zo kan bewerkstelligd worden dat binnen de opleiding alle betrokkenen hetzelfde beeld hebben van het opleiden van leerkrachten. Bij de verdere ontwikkeling van het beroepsbeeld en de uitwerking daarvan in de opleiding adviseert de commissie om nog meer aandacht te besteden aan de visie op het opleiden van goede leerkrachten. Hierbij zou ook de visie op de rol van onderzoek(end vermogen) nog meer geëxpliciteerd kunnen worden.

Verder geeft de commissie de opleiding nog ter overweging mee om het beroepsbeeld uit te werken naar verschillende doelgroepen. Dit zorgt dat het opleidingsprofiel nog krachtiger wordt en nog duidelijker kan volgen uit het beroepsbeeld. De commissie erkent dat de opleiding al een aantal belangrijke stappen hierin heeft gezet en vindt dit een goede basis voor de doorontwikkeling van de voltijdse variant van de opleiding.

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan internationaal aanvaarde niveaubeschrijvingen en standaarden (Dublin-descriptoren voor de bachelor). De doelstellingen en de beoogde leerresultaten zijn afgeleid van de juiste landelijke kaders en zijn volgens de commissie tevens adequaat uitgewerkt: alle doelstellingen zijn adequaat vertaald naar thema's en leerdoelen per onderwijsonderdeel die passend zijn voor het eindniveau van de bacheloropleiding. De leerdoelen zijn voldoende beroeps- en

praktijkgericht. De opleiding heeft ook duidelijk aandacht voor het internationale aspect van de opleiding.

Zoals onder het kopje Bevindingen aangegeven, hanteert de opleiding voor de nieuwe deeltijdse variant vier leeruitkomsten. Deze zijn geformuleerd op het niveau van eindkwalificaties. Naast deze vier leeruitkomsten zijn er in het curriculum onderwijseenheden vastgesteld die ingebed zijn in vier leerlijnen. Om tegemoet te komen aan de uitgangspunten van flexibilisering adviseert de commissie leeruitkomsten te formuleren op het niveau van de onderwijseenheden (dus bijvoorbeeld veilige leeromgeving of aardrijkskunde). De opleiding herkent zich in bovenstaande en heeft aangegeven hieraan te werken.

De commissie is van oordeel dat de opleiding aansluit bij de ontwikkelingen en de behoeften in het werkveld: door de afstemming met het

werkveld voldoet de opleiding qua inhoud, niveau en oriëntatie aan datgene wat in het werkveld, zowel nationaal als internationaal, gevraagd wordt van een afgestudeerde. De commissie complimenteert de opleiding ermee hoe zij het werkveld ook betreft bij de herziening van de opleiding.

De commissie waardeert tevens de intensieve contacten die zij onderhoudt met het beroepenveld. De goede samenwerking met de partnerschappen binnen Samen Opleiden zorgt voor kwaliteit, is krachtig en vormt bovendien een duidelijke meerwaarde voor studenten.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

2. Onderwijsleeromgeving

De commissie heeft de programma's van beide locaties bestudeerd. De verschillende varianten en opleidingsroutes kennen elk hun eigen, logische opbouw en vormgeving. De inhoud van de programma's is afgeleid van de beroepsbeelden en er is actief contact met het werkveld geweest om het programma en de beroepsbeelden inhoudelijk in te vullen. Er is sprake van een goede integratie van theorie en praktijk doordat het Samen Opleiden als een huis staat. Onderzoeksvaardigheden krijgen ruim aandacht binnen de opleiding. De aandacht voor onderzoekend vermogen kan in het programma nog meer expliciet gemaakt worden en nog verder worden uitgewerkt en verdiept. Ook kan in samenwerking met het werkveld in de opleiding nog meer aandacht worden geschonken aan een brede, gevarieerde beroepsoriëntatie. De opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel. Het gedreven en enthousiaste team heeft als geheel zowel inhoudelijke expertise op het gebied van de (school)praktijk, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsing, didactiek en onderzoeksvaardigheden. Docenten zijn als lerarenopleiders betrokken bij hun studenten en geven hen veel persoonlijke aandacht. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Bevindingen

Programma

De opleiding onderscheidt ten tijde van de visitatie drie verschillende onderwijsprogramma's (zie ook de inleiding):

- 1) Locatie Deventer:
 - a. Voltijdse variant: volledig actief
 - b. Academische pabo: jaar 2 en jaar 3 actief
 - c. Oude deeltijdse variant: afstudeerjaar van de vierjarige route actief
- 2) Locatie Enschede:
 - a. Voltijdse variant: volledig actief
 - b. Oude deeltijdse variant: het afstudeerjaar van de tweejarige en vierjarige route actief
- 3) Gezamenlijk aanbod:
 - a. Nieuwe deeltijdse variant: tweejarige en vierjarige route actie.

De voltijdse programma's hebben een omvang van 240 EC en zijn verdeeld over vier studiejaar. Tijdens de eerste twee jaar van het voltijdse programma staat het kennisniveau van de student centraal. Kennis staat in de curricula mede ten dienste van de uitvoering van beroepstaken/thema's die zich richten op een integratie van kennis, vaardigheden en gedrag. Studenten

voeren opdrachten uit in de praktijk waarbij zij aangesproken worden op alle deelaspecten van een competentie; kennis, vaardigheden, attitude en reflectie. De voltijdse programma's zijn rond drie leerlijnen georganiseerd:

1. De lijn kennis en vaardigheden;
2. De lijn integratie theorie en praktijk;
3. De lijn verrichtingen in de praktijk.

De oude deeltijdse programma's zijn afgeleid van de voltijdse onderwijsconcepten. De nieuwe deeltijdse opleiding is ingericht volgens een nieuw ontwikkeld en eigenstandig onderwijsconcept. Binnen de oude en de nieuwe deeltijdopleiding biedt de opleiding twee routes aan; een verkort tweejarig traject en een regulier vierjarig traject. De verkorte opleiding richt zich met name op de (werkende) volwassene die reeds een andere hbo- of wo-opleiding afgerond heeft. Het verkorte curriculum van de nieuwe deeltijdopleiding is een gecomprimeerde versie van de reguliere, voltijdse variant. De opleiding realiseert versneling doordat een thema in de reguliere deeltijd twee kwartielen in beslag neemt, terwijl hier in de verkorte deeltijd één kwartiel voor staat.

Het curriculum van de nieuwe deeltijdse opleiding is thematisch vormgegeven: elk kwartiel

staat een thema centraal waar diverse vakgebieden een aandeel in hebben. Binnen de themalijn is er aandacht voor de praktijk en wordt afgerond met een beroepsproduct. In de lijn professionele ontwikkeling staan de beroepspraktijk, de reflectie daarop en de persoonlijke ontwikkeling van de student centraal.

Vanaf het studiejaar 2021/2022 staat de opleiding in het teken van het herontwerpen van het curriculum van de voltijdse curricula. De opleiding gaat werken met het Saxion Onderwijs Model (SOM). Vanuit SOM is een werkgroep gestart waarin de opleiding samen met de SOM-medewerkers denkt over de vormgeving van het nieuwe onderwijs dat onder andere gekenmerkt wordt door disciplinair en interdisciplinair (samen)werken, het centraal stellen van actuele vraagstukken uit de beroepspraktijk en de mogelijkheid voor studenten te bouwen aan vakmanschap met een eigen profiel. De opleiding zal zich bij het ontwikkelen van het nieuwe voltijdse programma baseren op het nieuw ontwikkelde deeltijdse onderwijsconcept.

Het bachelorprogramma van de uitfaserende academische pabo duurt drie jaar en elk jaar bevat 80 studiepunten. Dit programma bevat drie fasen die elk een jaar in beslag nemen: basisbekwaam, lio-bekwaam en startbekwaam. De leerstof die aangeboden wordt is anders van aard dan die in het reguliere voltijdse programma; de inhoud is meer verdiepend, verbredend en verrijkend. Het bestuderen en analyseren van wetenschappelijke literatuur en de relatie tot de beroepspraktijk staat in het onderwijsaanbod centraal. Onderzoek neemt verder een belangrijke plaats in binnen tijdens de academische pabo. Met name in het derde jaar waarin de student afstudeert met een onderzoeksopdracht van het niveau van een wo-bachelor. In het derde (en laatste) studiejaar volgen studenten in het eerste semester een premaster aan de Universiteit van Twente. Na de bachelor volgt een drempelloze doorstart aan de master onderwijskunde van deze universiteit. Met ingang van studiejaar 2019/2020 is het niet meer mogelijk voor

studenten om zich in te schrijven voor de academische pabo.

Onderzoek

De opleiding heeft aandacht voor de ontwikkeling van een onderzoekende houding bij studenten. De studenten ontwikkelen een onderzoekende houding door het uitvoeren van onderzoeksopdrachten die gedurende de studiejaren zijn opgenomen in de verschillende modules. In het laatste studiejaar voeren studenten een praktijkonderzoek uit. Bij het praktijkonderzoek ontwikkelen studenten naar aanleiding van een praktijkrelevante vraag in de eigen onderwijspraktijk een interventie op basis van de theorie, die ze vervolgens uitvoeren en evalueren.

In alle varianten van het curriculum is daarnaast een leerlijn en/of vakprofilering wetenschap en technologie (W&T) opgenomen. Om dit in de curricula vorm te geven werkt de opleiding samen met het Center of Expertise TechYourFuture, het kenniscentrum W&T Oost (KWTO), Techniekpact Twente en Stedendriehoek, het kennisnetwerk Lerende Leraren en platform Talent voor Technologie. Via Onderzoek & Onderwijs Transfer zorgt de opleiding voor professionalisering van betrokkenen op dit vlak.

Internationalisering

De opleiding laat studenten ook kennismaken met cultuur, natuur, kunst en geschiedenis in het buitenland. Ook biedt de opleiding diverse minoren aan waarbij een langere stage buiten Nederland tot de mogelijkheden behoort of waarin samen met buitenlandse studenten onderwijs gevolgd wordt. Voor studentuitwisseling naar het buitenland heeft de opleiding ongeveer 30 Erasmus Institutionele Agreements afgesloten met Europese partners en drie loketten/International Desks (universiteit met relaties in het primaire veld) gevestigd in Afrika (Zuid-Afrika/Kaapstad), Zuid-Amerika (Suriname/Paramaribo) en Azië (Filipijnen/Manilla). Daarnaast is er nog een aantal vrije mogelijkheden zoals in Oeganda. Ook zonder lijfelijk een grens over te gaan doet de student in het curriculum internationale en -culturele

kennis en vaardigheden op. De commissie heeft in de programma's verschillende voorbeelden gezien van 'internationalisation at home'.

Werkplekieren en Samen Opleiden

In de curricula loopt het werkplekieren als een lint door het studiejaar. Dit geldt ook voor de academische pabo. De oefening in de praktijk is een essentieel onderdeel van de opleiding en neemt een substantieel deel van de lesweek van de student in; gedurende de gehele opleiding vindt twee dagen in de week het werkplekieren plaats. Om zorg te dragen voor een goede verbinding tussen het aanbod van de opleiding en het werkplekieren is in de drie curricula het onderwijs per kwartiel of semester voor een deel gecentreerd rond een aan het beroep gerelateerd thema. Elke fase wordt afgerond met een beroepstaak/-thema of beroepsproduct. Daarnaast worden vanuit verschillende vakken opdrachten gegeven die van studenten vragen de theorie en praktijk met elkaar te verbinden. Studenten krijgen een stagedossier waarin alle competenties opgenomen zijn.

De opleiding vormt in het kader van Samen Opleiden een samenwerkingsverband met drie partnerschappen in de regio; De Stedendriehoek, Twente Oost en Twente West. Ook werkt de opleiding samen met de (besturen van) basisscholen in de regio. Scholen die deel uitmaken van één van deze drie partnerschappen, beschikken over geschoolde schoolopleiders en mentoren. Het doel van deze partnerschappen is de aanstaande leraren in scholen en opleiding op te leiden en leraren en opleiders verder te professionaliseren. De opleiding streeft ernaar alle studenten een leerwerkplek te bieden op een opleidingschool. Voor de academische pabo geldt bovendien dat studenten worden geplaatst op een opleidingschool met een onderzoeksprofiel waar studenten onderzoek kunnen doen.

Studenten worden tijdens de stage begeleid door een schoolopleider in samenwerking met een instituutopleider. Bij het werkplekieren is de

toetsing gericht op het beoordelen van het functioneren van de student in de complexe beroepspraktijk. Mentor, student, schoolopleider en instituutopleider zijn betrokken bij de beoordeling van het werkplekieren.

Een van de lectoren maakt deel uit van de curriculumcommissie, die bijdraagt aan de herziening van de opleiding. De curriculumcommissies, de vakgroepen en de teamleiders kennen een structureel locatie-overstijgend overleg.

Recente ontwikkelingen

In 2020 is vanwege de coronapandemie een groot deel van het onderwijs online uitgevoerd. De opleiding heeft in korte tijd veel inzet gevraagd om onderwijs en toetsing in aangepaste vorm doorgang te kunnen laten vinden, en studenten hebben hun studie en stage voor het grootste deel voort kunnen zetten. Zo heeft de opleiding aandacht besteed aan online scholing van docenten en er zijn verschillende werkgroepen opgericht om de verschillende aspecten van de nieuw ontstane situatie te adresseren (bijvoorbeeld de Werkgroep Afstuderen die zich richt op de perikelen rondom het afstuderen in coronatijd). De kwaliteit van het onderwijs en het welbevinden van studenten worden gemonitord, onder meer door het gesprek met hen aan te gaan. Daarnaast vormen zij onderwerp van gesprek binnen verschillende gremia, waaronder de opleidingscommissie. Studenten gaven tijdens de visitatie aan tevreden te zijn over de inspanningen die de opleiding heeft geleverd.

Personeel

De docenten en opleiders zijn in het bezit van een masterdiploma. Daarnaast beschikken zij over een afgeronde scholing basiskwalificatie examinering (BKE) en zijn zij veelal BRLO-gecertificeerd. Het merendeel van de docenten (85% van de docenten met lesgevende taken en een vaste aanstelling) is inmiddels in bezit van de BKE-registratie; verschillende docenten, waaronder leden van de examencommissie en toetscommissie, hebben

ook de verdiepende senior kwalificatie (SKE) afgerond.

Docenten die hun hoofdtaak in de opleiding hebben, maken deel uit van een team dat een fase van de opleiding onder z'n hoede neemt. De teams worden aangestuurd door teamleiders. Er worden gezamenlijke activiteiten ondernomen en er worden gezamenlijke studiedagen met beide locaties georganiseerd. Om zorg te dragen voor een kwalitatief goede begeleiding van studenten op de opleidingsschool worden tevens op beide locaties opleidersdagen georganiseerd.

De aanwezige expertise wordt ook breder benut binnen de APO. Bijvoorbeeld door docenten op basis van hun expertise in te zetten binnen verschillende organisatieonderdelen zoals verschillende professionaliseringstrajecten, onderzoek, bureau internationalisering en het Saxion Expertisecentrum Jonge Kind.

De vier lectoraten binnen de academie zijn verbonden met de opleiding. Naast de uitvoering van een eigen onderzoeksprogramma zijn de lectoraten ook betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. Elk lectoraat levert een bijdrage aan de vormgeving en inhoud van het curriculum van de opleiding.

Voorzieningen en begeleiding

De opleiding wordt aangeboden op locatie Deventer en locatie Enschede. De opleiding beschikt hier over specifieke ruimtes zoals het studielandschap, de mediatheek met leermiddelencentrum en de multifunctionele leeromgevingen. Daarnaast heeft de opleiding ook de beschikking over eigen vaklokalen voor rekenen/wiskunde, techniek, muziek, drama en beeldende vorming.

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) heeft tot doel dat de student zijn studie succesvol afrondt, zijn talenten ontwikkelt en optimaal op zijn toekomst is voorbereid. Deze vorm van begeleiding vindt in alle varianten van de studieroutes plaats. Tijdens hun studieloopbaan worden studenten structureel begeleid door hun studieloopbaan-

begeleider (slb'er). Afhankelijk van het leerjaar vinden er wekelijks of tweewekelijks SLB-bijeenkomsten plaats. Deze bijeenkomsten worden inhoudelijk vormgegeven vanuit de drie elementen studievoortgang, loopbaanontwikkeling en professionele ontwikkeling.

De begeleiding van studenten met een aangepast studietraject als gevolg van een functiebeperking, het bedrijven van topsport of een ernstige studievertraging, wordt gedaan door de studievoortgangskoördinator, in samenwerking met de slb'er. Het kan daarbij voorkomen dat de problematiek van de student van dien aard is dat hulp of ondersteuning binnen de academie niet toereikend is. In dat geval vindt doorverwijzing plaats naar het studiesuccescentrum of een decaan van Saxion.

Instroom

Alle instromende studenten dienen te voldoen aan de landelijk geldende wettelijke instroomvereisten zoals opgenomen in het Onderwijs- en Examenreglement van de opleiding. Voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding geldt dat studenten de selecterende landelijk ingestelde toelatingstoetsen voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuur & techniek moeten hebben behaald.

Vanaf studiejaar 2019-2020 biedt Saxion een Meet & Greet aan waar aankomende studenten facultatief aan deel kunnen nemen. Doel van deze Meet & Greet is om de binding tussen de opleiding en de aankomend student te vergroten en de student vooral te laten ervaren wat studeren bij de opleiding betekent. In het collegejaar 2019-2020 hebben de Meet & Greets plaatsgevonden, en als gevolg van de coronamaatregelen hebben deze bijeenkomsten online plaatsgevonden.

Om de doorstroom van mbo-studenten te bevorderen, werkt de opleiding samen met de mbo-opleiding tot onderwijsassistent en heeft de opleiding een keuzedeel ingericht dat door mbo-studenten in het laatste jaar van hun opleiding gevolgd kan worden. Dit keuzedeel bereidt mbo-

studenten voor op de toelatingstoetsen en het studeren op het hbo.

Overwegingen

De commissie heeft de onderwijsprogramma's bestudeerd en besproken met studenten en docenten. De commissie noemt het krachtig dat bij het herontwerp van de deeltijd- en voltijdsopleidingen vanuit een beroepsbeeld wordt gewerkt naar een visie op leren en op opleiden. De vormgeving van het onderwijsprogramma is naar het oordeel van de commissie dan ook goed doordacht en er is actief contact met het werkveld geweest om de curricula inhoudelijk in te vullen: zowel de kennisbasis als de pedagogische en didactische componenten van de opleiding zijn in voldoende mate ondergebracht bij de opleiding. De beoogde leerresultaten kunnen studenten in de onderwijseenheden behalen. De koppeling tussen de leeruitkomsten en de onderwijseenheden van de nieuwe deeltijdse opleiding werkt de opleiding op dit moment verder uit.

Het panel constateert dat de samenhang binnen de programma's sterk is. Door de drie grote onderwijslijnen (de lijn kennis en vaardigheden, de lijn integratie theorie en praktijk en de lijn verrichtingen in de praktijk) kent de opleiding een adequate lijn van het eerste jaar naar het afstuderen. De periodes sluiten op elkaar aan en in de programma's is een duidelijke opbouw in de competenties aangebracht. Door de afstemming tussen en samenwerking met de partnerschappen versterkt de opleiding deze samenhang. De opleiding creëert, mede door de samenhang en de nauwe samenwerking met de partners uit het werkveld, een intensieve en inspirerende leeromgeving, waarin samenwerken en teamwork veel aandacht krijgt.

De inhoud en het niveau van de samenhangende programmaonderdelen zijn naar het oordeel van de commissie adequaat en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de beoogde eindkwalificaties en het beroep. De commissie is wel van

mening dat de inductie naar een startend beroepsbeoefenaar vergroot kan worden.

In de opleiding vindt een duidelijke wisselwerking en thematische koppeling plaats tussen de theorie en de praktijk in de klas. Ook studenten ervaren dit. Het panel is tevens van mening dat de beroepsgerichte oriëntatie van de opleiding duidelijk zichtbaar is in de programma's; de opleiding laat studenten zien wat het betekent om leerkracht op een basisschool te zijn. De onderwijseenheden bieden studenten de nodige kennis, vaardigheden, ervaring en beroepshouding aan en bereiden hen goed voor op het toekomstig functioneren als leerkracht. De curricula vormen bovendien een goede balans tussen theorie en de praktijk. In samenwerking met het werkveld kan de opleiding nog meer aandacht schenken aan een brede, gevarieerde beroepsoriëntatie, zoals het onderhouden van oudercontacten, en het gebruiken van leerlingvolgsystemen. Studenten en het werkveld zouden dit passend vinden.

In het beroepsbeeld en de internationaliseringsnota heeft de opleiding veel aandacht voor internationalisering. Door de internationale minoren en de aandacht voor NT2, heeft de opleiding in de curricula de visie op internationalisering voldoende uitgewerkt. De gewenste aandacht voor interculturele competenties ziet de commissie minder terug in de curricula. De commissie beveelt dan ook aan om, overeenkomstig het eigen internationaliseringsbeleid, de aandacht voor interculturele competenties te verstevigen.

Stages lopen studenten op een erkende opleidingschool. Door de samenwerking in de partnerschappen (Samen Opleiden), garandeert de opleiding de kwaliteit van de stages op de opleidingscholen. Het panel is hier tevreden over. De commissie complimenteert de opleiding er dan ook mee hoe zij Samen Opleiden vorm weten te geven.

Praktijkgericht onderzoek is volgens het panel goed in de curricula verweven. De opleiding heeft

duidelijk aandacht voor onderzoek in de opleiding, met name leert de opleiding studenten goede onderzoeksvaardigheden aan. De lectoraten zijn op een goede wijze hierbij betrokken. De commissie spreekt dan ook van een gezonde onderzoekscultuur. Tijdens de visitatie heeft de commissie vernomen dat studenten in de onderzoekslerlijn duidelijk de aandacht voor onderzoeksvaardigheden herkennen.

De aandacht voor onderzoekend vermogen lijkt echter meer impliciet aanwezig te zijn, met name in de nieuwe deeltijdopleiding. De opleiding heeft tijdens de visitatie aangegeven zich hierin te herkennen. Ook gaf de opleiding aan dat zij experimenteert en zoekt naar een manier om zowel onderzoeksvaardigheden als het onderzoekend vermogen gebalanceerd aandacht te geven in de programma's. Het panel waardeert het dat de opleiding onderbouwde experimenten ter versterking van het onderzoekend vermogen uitvoert, zoals onder andere de Lesson Study. De commissie adviseert in dit licht het onderzoekend vermogen nog verder te verdiepen. De commissie suggereert hierbij om het toetsen van onderzoekend vermogen op eindniveau te toetsen middels een koppeling aan een beroepsproduct. Op deze wijze wordt de relevantie van het onderzoekend vermogen voor het functioneren als leerkracht in het basisonderwijs vergroot.

Het panel constateert dat de opleiding passende instroomeisen hanteert. Het panel stelt tevreden vast dat de opleiding potentiële studenten adequaat voorlicht over de verwachtingen van de opleiding. De commissie suggereert te investeren in het vergroten van de diversiteit van de instroom. Dit heeft ook het werkveld tijdens de visitatie aangegeven. De commissie vindt tevens dat de (digitale) informatievoorziening aan huidige en toekomstige studenten adequaat is.

Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over voldoende en gekwalificeerd personeel voor het verzorgen van het onderwijs in de bacheloropleiding. Het gedreven en kundige team heeft als geheel zowel inhoudelijke

expertise op het gebied van het brede vakgebied waartoe de opleiding haar studenten opleidt, als expertise op het gebied van begeleiding, toetsing (door de BKE-certificering), didactiek en onderzoeksvaardigheden. De opleiding versterkt op een goede manier het locatie-overstijgend werken. De inwerkperiode voor nieuwe docenten noemt de commissie goed. Ook zijn er voldoende docenten met een beroepsregistratie zoals de BRLO. Alle docenten onderhouden contact met het werkveld. Docenten spelen ook een relevante rol binnen deskundigheidsbevordering van het werkveld.

De commissie is van oordeel dat de huisvesting en de materiële voorzieningen voor de opleiding toereikend zijn. De voorzieningen sluiten bovendien voldoende aan op de specifieke aspecten voor een lerarenopleiding Basisonderwijs. De studiefaciliteiten en de geschiktheid van de onderwijsruimten, werkplekken en de digitale leeromgeving worden ook door de studenten als voldoende beschouwd.

De commissie is van oordeel dat de opleiding de begeleiding in alle fasen van de opleiding juist heeft vormgegeven. Deze past tevens bij de didactische visie. Ook de uitvoering van de begeleiding voldoet aan de eisen. De opleiding speelt in de programma's bovendien adequaat in op de corona-maatregelen. De feedback die studenten bij de beoordeling krijgen vloeit op logische wijze voort uit de eerder ontvangen feedback, aldus studenten. Indien zich hier problemen voordoen, gaat de opleiding in gesprek met de school. De commissie is hier tevreden over.

De commissie waardeert de sterke persoonlijke aandacht die studenten krijgen. De commissie waardeert de betrokkenheid van docenten, er is veel informeel contact tussen docenten en studenten. Tevens is de bereikbaarheid van docenten prima geregeld, ook in coronatijd. De commissie waardeert de actieve houding die docenten naar studenten laten zien. Studenten gaven tijdens de visitatie aan tevreden te zijn over de begeleiding.

De commissie constateert tot slot dat de opleiding aandacht heeft voor het scheppen van goede voorwaarden voor studenten met een beperking.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

3. Toetsing

Het toetsprogramma van de opleiding is zorgvuldig opgebouwd. Sinds de vorige visitatie vindt de toetsing meer geïntegreerd plaats. De ontwikkelingsgerichte toetsen sluiten aan bij de leerdoelen en laten een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau zien. De opleiding treft tevens goede maatregelen om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De navolgbaarheid en de kwaliteit van de onderbouwing van beoordelingen van de eindstage en het afstudeeronderzoek kan nog worden verbeterd. Daarnaast zou geïnvesteerd kunnen worden in meer eenheid in de beoordeling van deze beide eindwerken. De toetscommissie en de examencommissie geven op adequate wijze invulling aan hun taak om de kwaliteit van toetsen en tentamens te borgen. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Bevindingen

Bij het ontwikkelen van het toetsbeleid is het Saxion toetsbeleidskader 'Toetsers met denkkracht' uit 2018 richtinggevend geweest. Op dit moment beschikt de opleiding voor de varianten die worden aangeboden op de locatie Deventer (voltijd, oude deeltijd en academische pabo) en voor de varianten die worden aangeboden op de locatie Enschede (voltijd en oude deeltijd) over een eigen, bij die opleidingslocatie behorend toetsbeleid. Vanwege de start van de nieuw vormgegeven gemeenschappelijke pabo-deeltijdopleiding in september 2018 heeft de opleiding een specifiek toetsbeleid geschreven voor deze route, dat past bij de strategische visie van Saxion en aansluit bij de gekozen uitgangspunten in het curriculumontwerp.

Gemeenschappelijke kenmerken in het toetsbeleid van de verschillende curricula die behoren tot de toetsvisie van de opleiding zijn; het betrekken van het werkveld bij de toetsing, het gebruik van een mix van toetsvormen, het principe van concentrisch leren en het gebruik van zowel formatieve toetsing als summatieve toetsing.

Voor de andere programma's dan de nieuwe deeltijdse variant hanteert de opleiding op dit moment nog de SBL-competenties. In een beoordelingsmatrix zijn de SBL-competenties respectievelijk beoogde leerresultaten geoperationaliseerd in prestatie-indicatoren en gekoppeld aan de Dublin-descriptoren. Op basis van deze

beoordelingsmatrix is een toetsplan ontwikkeld waarin de koppeling tussen de prestatie-indicatoren en de verschillende curriculumonderdelen is aangegeven. Elke prestatie-indicator komt één tot meerdere keren voor. De toetsing maakt hiermee ook zichtbaar welk niveau studenten hebben bereikt in hun ontwikkeling en of ze aan het eind van de opleiding voldoende gekwalificeerd zijn om te kunnen functioneren op het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar.

In de studiehandleidingen voor studenten is inzichtelijk gemaakt welke prestatie-indicatoren samenhangen met de toetsonderdelen van het betreffende curriculumonderdeel. In de toetsmatrix is de relatie tussen de leerdoelen en de toetsitems of toetsonderdelen weergegeven. Elk van de leerlijnen (zie ook standaard 2) heeft een eigen functie. Zo hebben de toetsen in de kennis- en vaardighedenlijn tot doel om de kennisbasis te meten en te beoordelen. De toetsing van deze kennis vindt veelal schriftelijk of digitaal plaats. De landelijke toetsen worden digitaal afgenomen. Daarnaast bestaan er vaardigheidstoetsen voor schoolvakken als beeldende vorming, bewegingsonderwijs, muziek en drama.

In de lijn waar de integratie van de theorie en de praktijk centraal staat wordt de uitvoering van een aan het beroep gerelateerd thema getoetst. Deze toetsing vindt doorgaans plaats in een verslag, presentatie of mondelinge toets. Studenten onderbouwen het product vanuit de literatuur, de

behoefden en randvoorwaarden vanuit de eigen beroepscontext en de betekenis voor de ontwikkeling van de kinderen.

Bij het werkplekleren is de toetsing gericht op het beoordelen van het functioneren van de student in de complexe beroepspraktijk. De opleiding is vormgegeven vanuit het principe 'Samen Opleiden'. Dit vraagt om afstemming ten behoeve van de inrichting van praktijkonderdelen, zoals de lio- of eindstage (zie ook standaard 4) en dat geldt dan ook voor de bijbehorende beoordelingsprocedure. De werkgroep Werkplekleren (WPL) heeft afgelopen studiejaar (2019/2020) één wijze van beoordelen van WPL ontwikkeld en deze is dit studiejaar (2020/2021) geïmplementeerd voor de leerjaren 1 tot en met 3.

Bij het leren op de werkplek zet de opleiding schoolopleiders in die samen met mentoren (de leerkracht voor de klas) de studenten begeleiden en samen met de instituutopleider verantwoordelijk zijn voor de beoordeling. Schoolopleiders zijn gecertificeerd voor de taak en voeren deze in samenspraak met een docent van de opleiding uit. Deze instituutopleider heeft een intensief contact met de opleidingsschool en vormt de schakel tussen werkveld en opleiding. Mentor, student, schoolopleider en instituutopleider zijn betrokken bij de beoordeling van het werkplekleren. Het beoordelingsmodel en de bijbehorende werkwijze hebben beide locaties gezamenlijk ontwikkeld.

De opleiding maakt gebruik van zowel de formatieve als de summatieve functie van toetsing. Formatief evalueren is voor de opleiding ontwikkelingsgericht en heeft als doel de student in de werkcolleges zicht te geven op zijn leervorderingen in de vorm van feedback, zelfbeoordeling en peerassessment. Zo werken studenten van het nieuwe deeltijdse programma in het ontwerpatelier samen aan een beroepsproduct en voorziet de docent de student of studentgroep van feedback op de voortgang. Ook stellen studenten op

basis van de ontvangen feedback het werk bij om tot een optimaal product te komen.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing. Voor beide locaties is een toetscommissie ingesteld. De toetscommissies zijn door de examencommissie gemandateerd om toezicht te houden op de kwaliteit van de toetsen en toetsdossiers. Beide toetscommissies stellen gezamenlijk en in samenspraak met de examencommissie een jaarplan vast en brengen aan de examencommissie verslag uit van de werkzaamheden. De toetscommissies controleren elk jaar toetsen van alle opleidingsvarianten op basis van de in het jaarplan opgestelde criteria en stellen adviezen ter verbetering op. Bij de constructie van de toetsen en de analyse van de resultaten van de toetsen past de opleiding het vier-ogen-principe toe.

Oorspronkelijk bestond er voor elk van beide locaties een examencommissie. Inmiddels is er één gezamenlijke examencommissie opgericht. De examencommissie is samengesteld met docenten van beide locaties. Tevens zijn er voor de examencommissie twee externe leden aangetrokken. De examencommissie handelt in haar besluitvorming conform de OER. De examencommissie wijst examinatoren aan voor één of meer van de vier door het management opgestelde profielen: beoordelaar onderzoek, beoordelaar praktijk, beoordelaar toetsen en constructeur toetsen. Voor elk van deze profielen zijn heldere criteria vastgesteld op basis waarvan de collega's aangewezen worden. De voorzitter van de examencommissie participeert in het Netwerk Voorzitters van de Examencommissies Saxion (NVES) en het Landelijk Overleg Examencommissies van lerarenopleidingen (LOEx).

Recente ontwikkelingen

In 2020 is vanwege de coronapandemie een groot deel van het onderwijs online uitgevoerd. De opleiding heeft ervoor gekozen om de toetsing ook online uit te voeren. Snel na de eerste lockdown is een werkgroep toetsing ingericht.

Deze werkgroep heeft tot taak de vertaling van toetsen naar online toetsen te monitoren. Zij heeft hiertoe onder andere een verantwoordingsdocument ontwikkeld. Daarnaast richt de werkgroep zich tevens op de organisatie van toetsing waar die, als gevolg van zaken gerelateerd aan Corona, aanpassing behoeft.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over een adequaat toetssysteem. Het toetsprogramma sluit aan bij zowel de visie op leren en opleiden als bij de toetsvisie en het toetsbeleid van de opleiding. Deze sluit aan bij het toetsbeleidskader van Saxion Hogeschool.

Het panel stelt tevens vast dat in het toetsplan van de opleiding beschreven staat op welke wijze de beoogde leerresultaten aansluiten op de toetsing. Ook de beoordelingscriteria noemt de opleiding hierin expliciet. Het toetsplan waarborgt daarmee de relatie tussen de leerdoelen en de curriculumonderdelen. Het panel waardeert de aandacht voor formatieve evaluatie, die bestaat naast de summatieve toetsing aan het eind van elke module.

Het panel concludeert op basis van de gesprekken en op basis van het bestuderen van een aantal toetsen en beoordelingscriteria dat de kwaliteit van de toetsing voldoende is. Zij stelt tevens vast dat de ontwikkelingsgerichte toetsen een opbouw in complexiteit en beheersingsniveau laten zien. De commissie ondersteunt de wens van de opleiding om het aantal toetseenheden te verkleinen.

Studenten geven aan de variatie in toetsvormen te waarderen. De opleiding voert de toetsing ook in coronatijd adequaat uit. Het werken met leeruitkomsten in het nieuwe deeltijdse programma vraagt er nog wel om dat de toetsing nog verder uitgewerkt wordt. De commissie adviseert in dit licht dan ook, mede met het oog op de transparantie naar studenten toe, voor elke vorm van toetsing de beoordelingscriteria zichtbaar te maken. Tevens geeft de commissie de opleiding ter

overweging mee om het beroepsproduct ook door het werkveld te laten beoordelen.

De prestaties van studenten koppelt de opleiding in voldoende mate aan hen terug. Specifiek ten aanzien van de toetsing en beoordeling in de afstudeerfase merkt de commissie het volgende op. Zowel bij het afstudeeronderzoek als bij de stageverslagen wordt gewerkt met verschillende beoordelingsformulieren. Dit is te verklaren vanuit de historie van de opleiding (voorheen twee verschillende hogescholen) en bovendien door de verschillende varianten en leerroutes. Omwille van de transparantie adviseert de commissie om het aantal verschillende beoordelingsformulieren voor zowel het afstudeeronderzoek als de stage terug te brengen om meer eenheid te brengen in de beoordelingssystematiek en daarnaast om te investeren in de ontwikkeling van nieuwe, eenduidige beoordelingsformulieren. Dit past volgens de commissie bij de toenemende eenwording binnen de opleiding, is in lijn met wat reeds is ondernomen bij het werkplekleren van jaar 1 tot en met jaar 3 en sluit voor het afstudeeronderzoek aan bij de al bestaande wens bij de opleiding om voor het afstudeeronderzoek tot een nieuw beoordelingsformulier te komen.

Ten tweede constateerde de commissie zowel bij de beoordelingen van de stageverslagen als bij de beoordelingen van de afstudeeronderzoeken verschillen in de mate en kwaliteit van de onderbouwing van het oordeel tussen de verschillende beoordelingen. De commissie adviseert de opleiding om zowel bij de beoordeling van de stageverslagen als bij de beoordeling van de afstudeeronderzoeken erop toe te zien dat het oordeel altijd en in voldoende mate onderbouwd wordt, zodat deze ook voor derden navolgbaar is.

De commissie heeft tot haar tevredenheid vernomen dat de examencommissie onlangs de navolgbaarheid van stagebeoordelingen heeft gecontroleerd en dat ook zij tot de conclusie kwam dat de navolgbaarheid en de kwaliteit van de onderbouwing verbeterd konden worden. Tijdens de visitatie vertelde de examencommissie dat zij

ernaar streeft om komend jaar de stagebeoordelingen te evalueren. De commissie is hier tevreden over en het geeft de commissie bovendien vertrouwen dat dit punt in de nabije toekomst zal worden opgepakt.

Het panel stelt tot slot vast dat de opleiding goede maatregelen treft om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De toetscommissie en de examencommissie nemen hun taak om de kwaliteit van de toetsing en de toetsen te borgen serieus en weten zich een eigenstandig oordeel te vormen over de toetsing en het beoogde eindniveau

van de opleiding. De commissie waardeert deze aanpak. De toets- en de examencommissie sorteren tevens goed voor op de nieuwe opleidingsstructuur. De commissie adviseert ook expliciet aangehaakt te blijven bij nieuwe ontwikkelingen omtrent EVC-procedures.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

4. Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerfase van de opleiding bestaat uit een lio- of eindstage, een afstudeeronderzoek en een eindpresentatie. In Deventer wordt dit het eindgesprek genoemd, in Enschede het eindassessment. De opzet is passend voor het eindniveau van deze bacheloropleiding en de reikwijdte van de (school)praktijk kan door studenten in voldoende mate worden bereikt. De eindwerken getuigen van het bachelorniveau. Daarbij merkt de commissie op dat de afstudeeronderzoeken regelmatig van een hoog niveau zijn. De beoordelingen van de eindwerken komen overeen met de kwaliteit van het werk. Ook ontvangen studenten adequate feedback. De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel en actief geborgd. Afgestudeerden voldoen aan de wensen van het beroepenveld en de opleiding en het werkveld hebben gezamenlijk een goed traject met begeleiding ingericht voor startende docenten. De commissie stelt op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie vast dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Bevindingen

Het afstudeertraject voor de oude deeltijdse varianten is gelijk is aan dat van het voltijdse programma en kent een drietal afstudeerproducten die alle drie gerelateerd zijn aan praktijkverrichtingen in de eindstage naar het beroep van leraar Basisonderwijs. Het afstuderen staat in het teken van de praktijk en bestaat uit de volgende onderdelen:

- 1) Lio- of eindstage;
- 2) Afstudeeronderzoek;
- 3) De eindpresentatie.

Met de drie afstudeerproducten toont de student aan te voldoen aan alle bekwaamheidseisen op startbekwaamheidsniveau en daarmee het vereiste hbo-bachelorniveau. Aan de afstudeerproducten zijn verschillende toetsvormen (stage, verslag, gesprek en presentatie), omstandigheden en beoordelaars verbonden; hierdoor kan op een valide en betrouwbare manier worden vastgesteld of de student startbekwaam is.

Lio- of eindstage

Tijdens de lio- of eindstage staat het zelfstandig functioneren in de 'eigen' groep en het participeren als teamlid binnen de basisschool centraal. Deze stage is bedoeld om de student op een natuurlijke manier de overstap te laten maken naar het werkveld. De student komt in aanraking met alle facetten van het leraarschap

De opleiding streeft ernaar dat studenten de lio- of eindstage op een opleidingsschool lopen. Elke academische pabostudent doet zijn eindstage en zijn afstudeeropdracht op een academische opleidingsschool.

De lio- of eindstage wordt beoordeeld aan de hand van een beoordelingskader waarmee de SBL-competenties (voltijd en oude deeltijd) of de bekwaamheidseisen (nieuwe deeltijd) zijn vertaald naar bijbehorende prestatie-indicatoren. Deze prestatie-indicatoren worden gebruikt als input voor de voortgangsgesprekken, stagelesbezoeken en bewijsvoering van de student.

Afstudeeronderzoek

Tijdens het afstudeeronderzoek doet de opleiding een appèl op de onderzoekende houding van de student. De opleiding zoekt voor alle varianten verbinding tussen de lectoraten en het onderzoek van studenten. Het onderzoeksthema sluit aan bij de thematiek van één van de lectoraten (Gedrag- en leerproblemen, Vernieuwingsonderwijs, Wetenschap & Techniek in het onderwijs). Aan de hand van dit zelfgekozen thema/vakgebied (in afstemming met zijn stage-school) formuleert de student een onderzoeksvraag, verwerkt onderzoeksresultaten en maakt gebruik van de expertise van anderen. Naar aanleiding van de onderzoeksvraag wordt

(internationale) (vak)literatuur verwerkt, met als doel gefundeerde suggesties te doen voor het verbeteren van de (eigen) onderwijspraktijk.

Tijdens de onderzoeksfase van het afstuderen worden de studenten in wekelijkse bijeenkomsten door een onderzoeksbegeleider vanuit de opleiding begeleid. Bij de uitfaserende varianten wordt de student individueel begeleid. Op de werkplek voorzien de mentor en de opleider in de school de studenten van feedback op het functioneren in de praktijk.

Voor het onderzoek zijn verschillende feedbackmomenten beschikbaar waar de student schriftelijk en mondeling feedback ontvangt op deeluitwerkingen van het onderzoek. De eindpresentatie wordt voorbereid en zo mogelijk geoefend in de bijeenkomsten, waarbij er voldoende gelegenheid is tot het ontvangen van feedback. In de nieuwe deeltijdopleiding is de opzet van begeleiding en feedback vergelijkbaar, maar zijn de begeleidingsbijeenkomsten minder frequent gepland.

Op academische opleidingscholen neemt onderzoek een prominente plaats in. De student sluit met zijn afstudeeropdracht aan bij de onderzoeksagenda van de school. In samenspraak met de school wordt een onderzoeksvraag geformuleerd en de student koppelt regelmatig zijn bevindingen terug aan het team. De student maakt gebruik van de kennis en ervaring van de werkplek, de stageschool doet zijn voordeel met het afstudeeronderzoek van de student. Vanuit de opleiding wordt de student van de academische pabo begeleid door de lector wetenschap en technologie. Academische pabostudenten ontvangen geen beoordeling van de universiteit, maar van een lector en een pabodocent.

Het afstudeeronderzoek van alle varianten wordt beoordeeld door een eerste en een tweede beoordelaar. Wanneer het oordeel ongelijk is gaan beide beoordelaars met elkaar in gesprek en

komen tot een gezamenlijk beargumenteerd eindoordeel.

De eindpresentatie

Voor alle varianten geldt dat de opleiding afgerond wordt met een eindpresentatie en een gesprek. In Deventer wordt dit het eindgesprek genoemd, in Enschede het eindassessment. Tijdens de presentatie toetst de opleiding de mate van integratieve reflectie. Dit houdt in dat studenten terugkijken en overdenkingen delen op basis van wat ze gezien, ervaren, gedacht of gedaan hebben tijdens de opleiding en welke lering ze daaruit hebben getrokken. De student geeft in de eindpresentatie een beeld van wie hij is als startende leerkracht en benoemt bijvoorbeeld zijn kwaliteiten en ontwikkelpunten in relatie tot het aanstaande beroep. De presentatie van de student en het gesprek met de student worden gekenmerkt door het verbinden van kennis en ervaring uit de praktijk met theorie.

De eindpresentatie wordt beoordeeld door twee beoordelaars. Eén uit de opleiding en één uit het werkveld. Wanneer het oordeel ongelijk is gaan beide beoordelaars met elkaar in gesprek en komen tot een gezamenlijk beargumenteerd eindoordeel. De beoordelaars geven naast de beoordeling ook feedback op de inhoud van de presentatie en op de wijze van presenteren. Ook geven zij aan welke indruk de student bij hen heeft achtergelaten. Dit laatste is niet beoordelend van aard, maar adviserend met het oog op latere beroepssituaties.

Examencommissie

De examencommissie (zie ook standaard 3) houdt op een aantal manieren zicht op het eindniveau. Ten eerste trekt de examencommissie steekproeven uit de eindwerken om de kwaliteit van de inhoud ervan te controleren. Dit doet de examencommissie twee keer per jaar. Ook is de examencommissie betrokken bij de eindgesprekken en het assessment. De bevindingen van de examencommissie zijn in het jaarverslag opgenomen.

Overwegingen

De afstudeerfase van de opleiding is volgens de commissie adequaat opgezet en is passend voor het eindniveau. De reikwijdte van de onderwijspraktijk kan door studenten voldoende worden bereikt. De commissie heeft van 25 studenten die de afgelopen twee jaar zijn afgestudeerd de eindwerken en de bijbehorende beoordelingen bestudeerd (zie ook bijlage 3).

De commissie noemt de eindwerken passend voor de opleiding en stelt bovendien vast dat de kwaliteit van de eindwerken getuigt van het bachelorniveau. De commissie had vragen over de methodologische onderbouwing van één afstudeeronderzoek van de academische pabo. Tijdens de visitatie is met de opleiding verder gesproken over dit afstudeeronderzoek. Het betrof een methodologisch tamelijk complex onderzoek, waar de student zelf om verzocht had. De commissie adviseert de opleiding om ook in dergelijke gevallen goed in de gaten te blijven houden dat de complexiteit van een onderzoek passend is bij het hbo-bachelorniveau.

De 'body of knowledge' van de opleiding en de vertaling daarvan in de praktijk komen zichtbaar terug in de eindwerken. De commissie heeft geconstateerd dat het niveau van het onderzoek regelmatig hoog is vergeleken met afstudeerwerken van vergelijkbare opleidingen. De wijze van afstuderen zoals hierboven beschreven creëert een sterkere binding tussen lectoraatonderzoek, studentonderzoek en de schoolpraktijk. De opleiding heeft wel de ambitie om zich meer te richten op onderzoekend vermogen. De commissie waardeert dit (zie ook standaard 3).

De vorm van de beoordeling van de stages noemt de commissie verfrissend doordat zowel de mentor als de directeur van een school een beoordeling geven. De beoordelingen van de afstudeer-

onderzoeken komen naar het oordeel van de commissie overeen met de kwaliteit van de eindwerken. De afstudeerhandleiding geeft voldoende inzicht in de beoordelingscategorieën. Studenten ontvangen adequate feedback. De commissie verwijst verder naar haar opmerking bij Standaard 3 ten aanzien van de onderbouwing van de beoordelingen van de stages en het afstudeeronderzoek.

Afgestudeerden voldoen aan de wensen van het beroepenveld. (Opleidings)scholen die stageplaatsen en afstudeeropdrachten bieden, zijn tevreden over het niveau van de studenten en herkennen de visie van Saxion Hogeschool. Zij vinden dat studenten beschikken over een open en onderzoekende, kritische houding, over voldoende kennis en kunde en over voldoende bagage om kinderen te begeleiden. Ook hebben studenten goed geleerd in een team te werken en met elkaar een onderwijsconcept weer te geven. Alumni van de academische pabo geven aan dat de overstap naar de pre-master aan de Universiteit Twente soepel verliep.

De opleiding is betrokken bij de inductiefase van startbekwaam naar basisbekwaam. Het werkveld en de opleiding hebben hier gezamenlijk een programma voor opgezet. De commissie waardeert dat de samenwerking vanuit Samen Opleiden in de inductiefase wordt gecontinueerd.

De kwaliteit van de eindwerken wordt structureel en actief geborgd. De examencommissie heeft hierin een goede rol. Ook docenten spelen een actieve rol in de kwaliteitsborging.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan deze standaard. Dit geldt voor beide locaties en alle varianten.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

drs. G.M. (Mariëlle) Klerks, voorzitter
Mariëlle Klerks Quality Assurance, eigenaar

Dr M.C.L. (Miranda) Timmermans
Lector bij Pabo AVANS Hogeschool, en voorzitter van de VELON. Ze is Honorary Lecturer, UCL Institute of Education – Culture, Communication and Media, London

J. (Jochem) van der Padt
Onderwijskundig Adviseur bij het Cluster Educatie van Hogeschool Leiden

M. (Marco) Bakboord, studentlid
Marco Bakboord is derdejaars student bij de Pabo Windesheim

De commissie werd bijgestaan door drs. A.N. Koster, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

15 maart 2021

Tijd	Onderdeel
08:30 - 10:30	Documentenanalyse en voorbereiding panel
10:30 - 11:15	MT
11:15 - 11:45	Besloten overleg commissie
11:45 - 12:45	Gesprek met studenten Deventer en Enschede uit studiejaar 1, 2 en 3
12:45 - 14:15	Lunch
14:15 - 15:45	Gesprek met docenten Deventer en Enschede
15:45 - 16:15	Besloten overleg commissie
16:15 - 17:00	Examencommissie/ toetscommissie
17:00 - 17:45	Werkveld Enschede
17:45 - 18:05	Afsluiting dag
18:15 - 18:45	Inloopspreekuur

16 maart 2021

Tijd	Onderdeel
08:30 - 09:00	Vorbereiding panel
09:00 - 10:00	Gesprek met studenten Deventer en Enschede uit afstudeerjaar
10:00 - 10:30	Besloten overleg commissie
10:30 - 11:00	Vraag-maar-raakgesprek
11:00 - 11:30	Besloten overleg commissie
11:30 - 12:00	Curriculumcommissie
12:00 - 13:30	Lunch
13:30 - 14:15	Gesprek alumni Deventer en Enschede
14:15 - 14:30	Besloten overleg commissie
14:30 - 15:15	Werkveld Deventer
15:15 - 15:45	Besloten overleg commissie
15:45 - 17:45	Interne beoordelingsvergadering en voorbereiding terugkoppeling
17:45 - 18:00	Terugkoppeling en afsluiting dagen

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie “Zelfevaluatierapport voor de externe visitatie van de opleiding tot leraar Basisonderwijs Saxion Hogeschool;
- Bijlagen bij standaard 1:
 - o Addendum Saxion-Model-OER
 - o APO - True North
 - o Beleidsnotitie Opleidingsschool De Stedendriehoek
 - o Iedereen Leert opleiden in de school Twente
 - o Internationaliseringsnota APO 2017-2020
 - o OER
 - o Themadocentschap en onderzoek in onderwijs
 - o Visie APO
- Bijlagen bij standaard 2:
 - o Afstudeeronderzoek Sociale Veiligheid
 - o Afstudeeronderzoek Wetenschap en technologie
 - o Agenda beleidsgroep Twente Oost en West online
 - o Agenda's en notulen BOC-bijeenkomsten
 - o Agenda's en opbrengsten opleidersdagen Opleidingsschool De Stedendriehoek
 - o Agenda en verslag bestuurdersoverleg Opleidingsschool De Stedendriehoek
 - o Agenda's en verslagen Opleidingscommissie
 - o Boekenlijsten nieuwe deeltijd, voltijd en academische pabo Deventer, voltijd pabo Enschede
 - o Nieuwsbrieven
 - o Opleidingsconcept academische pabo, de nieuwe deeltijd en pabo Deventer 2019
 - o Opleidingsplan 2021 voltijd Enschede
 - o Opleidingsplan afstudeerjaar 2-jarige oude deeltijd Enschede
 - o Opleidingsplan afstudeerjaar 4-jarige oude deeltijd Enschede
 - o Personeelslijst pabodocenten met kwalificaties
 - o Presentatie WOS
 - o Verslag hypothetisch leertraject Onderzoek C
- Bijlagen bij standaard 3:
 - o MTO (medewerkerstevredenheid) samenvatting
 - o Toetscommissie beoordeling toetskwaliteit zaakvakken A1 2018-2019
 - o Functieprofielen examinatoren APO
 - o Handleiding Werkplekleren Deventer 2020-2021
 - o Jaarverslagen examencommissie APO-pabo
 - o NSE-opleidingsrapport PABO 2018
 - o Protocol Toetsontwikkeling 2020-2021 DEV en ENS
 - o Taalbeleid APO - juni 2017
 - o Toetsbeleid pabo Deventer voltijd, Pabo Enschede en pabo nieuwe deeltijd
 - o Toetscommissie beoordeling toetskwaliteit Engels 4.2
 - o Toetscommissie beoordeling toetskwaliteit Ned 2.2
 - o Toetscommissie beoordeling toetskwaliteit Onderwijskunde A3 coronaversie 11-6-2020
 - o Toetsen Deventer Academische pabo
 - o Toetsen Deventer voltijd

- Toetsen Enschede voltijd
- Toetsen nieuwe deeltijd
- Bijlagen bij standaard 4:
 - Afstudeeronderzoek Close reading
 - Afstudeeronderzoek Mindsets
 - HBO-monitor 2019 Opleiding tot leraar Basisonderwijs
Reader afstuderen academische pabo
 - Reader afstuderen voltijd pabo Deventer 2020-2021
 - Reader afstuderen voltijd pabo Enschede 2020-2021
 - Reader startbekwaam oude DT Deventer 2019-2020
 - Stappenplan afstuderen nieuwe deeltijd
 - Velon-artikel Lesson Study
 - Werkveldtevredenheidsonderzoek WTO - pabo 2019
 - Stagebeoordelingen
- Eindwerkstukken van 25 studenten. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel eindwerken per variant en locatie zijn geselecteerd. Bij de selectie is een gestratificeerde steekproef genomen op basis van de volgende kenmerken: variant, locatie, totaal aantal afgestudeerden van die variant of die locatie en de beoordeling van het eindwerk.

Locatie	Variant	Aantal eindwerken selectie	Totaal eindwerken selectie
Deventer	Voltijd	7	11
	Academische pabo (Deventer voltijd)	2	
	Deeltijd (oud) – tweejjarige variant	1	
	Deeltijd (oud) – vierjarige variant	1	
Enschede	Voltijd	10	12
	Deeltijd (oud) – tweejjarige variant	1	
	Deeltijd (oud) – vierjarige variant	1	
Gezamenlijk aanbod Deventer en Enschede ⁽³⁾	Deeltijd	2	2
Totaal			25

³ In de vierjarige nieuwe deeltijdse variant zijn nog geen studenten afgestudeerd, dus zijn er ook nog geen eindwerken van hen beschikbaar. De geselecteerde eindwerken betreffen dan ook enkel eindwerken van de nieuwe tweejjarige deeltijdse variant.